

ΤΑΞΗ: Β' ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ: ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ

ΜΑΘΗΜΑ: ΑΡΧΑΙΑ

Ημερομηνία: Κυριακή 4 Μαΐου 2014

Διάρκεια Εξέτασης: 3 ώρες

ΕΚΦΩΝΗΣΕΙΣ

Α. ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

ΙΣΟΚΡΑΤΟΥΣ, ΠΕΡΙ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ, 14-15

14 Ἐγὼ δ' οἶδα μὲν ὅτι πρόσαντές ἐστιν ἐναντιοῦσθαι ταῖς ὑμετέραις διανοίαις, καὶ ὅτι δημοκρατίας οὐσῆς οὐκ ἔστι παρόρησία, πλὴν ἐνθάδε μὲν τοῖς ἀφρονεστάτοις καὶ μηδὲν ὑμῶν φροντίζουσιν, ἐν δὲ τῷ θεάτρῳ τοῖς κωμωδοδιδασκάλοις· ὁ καὶ πάντων ἐστὶν δεινότατον, ὅτι τοῖς μὲν ἐκφέρουσιν εἰς τοὺς ἄλλους Ἕλληνας τὰ τῆς πόλεως ἀμαρτήματα τσαύτην ἔχετε χάριν ὅσῃν οὐδὲ τοῖς εὖ ποιοῦσιν, πρὸς δὲ τοὺς ἐπιπλήττοντας καὶ νουθετοῦντας ὑμᾶς οὕτω διατίθεσθε δυσκόλως ὥσπερ πρὸς τοὺς κακόν τι τὴν πόλιν ἐργαζομένους.

15 Ὅμως δὲ καὶ τούτων ὑπαρχόντων οὐκ ἂν ἀποσταίην ὧν διανοήθην. παρελήλυθα γὰρ οὐ χαριούμενος ὑμῖν οὐδὲ χειροτονίαν μνηστεύσων, ἀλλ' ἀποφανούμενος ἅ τυχάνω γινώσκων πρῶτον μὲν περὶ ὧν οἱ πρυτάνεις προτιθέασιν, ἔπειτα περὶ τῶν ἄλλων τῶν τῆς πόλεως πραγμάτων· οὐδὲν

γὰρ ὄφελος ἔσται τῶν νῦν περὶ τῆς εἰρήνης γνωσθέντων, ἢν μὴ καὶ περὶ τῶν λοιπῶν ὀρθῶς βουλευσώμεθα.

Β. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

B1. Να μεταφραστεί το απόσπασμα: «ὁ καὶ πάντων ἔστιν ... περὶ τῶν λοιπῶν ὀρθῶς βουλευσώμεθα».

Μονάδες 10

B2. Με βάση το πρωτότυπο: «οὐδὲν γὰρ ὄφελος ἔσται τῶν νῦν περὶ τῆς εἰρήνης γνωσθέντων, ἢν μὴ καὶ περὶ τῶν λοιπῶν ὀρθῶς βουλευσώμεθα», ἀλλὰ καὶ το παρακάτω μεταφρασμένο απόσπασμα, νὰ ἐπισημάνετε τὰ ζητήματα ἐκεῖνα γιὰ τὰ ὁποῖα ὁ ρήτορας θὰ χρειαστεῖ νὰ πείσει τοὺς Ἀθηναίους, ὥστε νὰ ἀλλάξουν ἀποψη καὶ τακτικὴ καὶ γιὰτὶ αὐτὸ θὰ εἶναι δύσκολο (σκεφτεῖτε τὴ δημοκρατικὴ παράδοση τῶν Ἀθηναίων).

[25] Γιὰ ὅσα, λοιπόν, οἱ πρέσβεις ὑπόσχονται καὶ αὐτὰ εἶναι ἀρκετὰ καὶ πολλὰ ἴσως μὴ μπορεῖ κανεὶς νὰ προσθέσῃ σ' αὐτὰ· νομίζω, ὅμως, ὅτι ἐμεῖς πρέπει ν' ἀποχωρήσουμε ἀπὸ τὴν ἐκκλησίαν τοῦ δήμου, ὄχι μόνον ἀφ' οὗ ἀποφασίσουμε τὴν εἰρήνην, ἀλλὰ καὶ ἀφ' οὗ σκεφθούμε πῶς θὰ διατηρήσουμε αὐτὴν καὶ δε θὰ κάνουμε αὐτὸ που συνηθίζουμε, δηλ. ὕστερα ἀπὸ μικρὸ χρονικὸ διάστημα νὰ περιπέσουμε σὲ ταραχές, ἀλλὰ πῶς θὰ βρούμε ὄχι τρόπο ἀναβολῆς ἀλλὰ ἕνα τρόπο ἀπαλλαγῆς ἀπὸ τὶς σημερινὲς δυσχέρειές μας. [26] Τίποτε, ὅμως, ἀπὸ αὐτὰ δὲν μπορεῖ νὰ γίνῃ, προτοῦ πεισθῆτε ὅτι ἡ ἡσυχία εἶναι πρὸς ὠφέλμην καὶ πρὸς ἐπιβίωσιν ἀπὸ τὴν πολυπραγμοσύνην, καὶ ἡ δικαιοσύνη ἀπὸ τὴν ἀδικίαν, καὶ ἡ φροντίδα γιὰ τὰ δικά μας ἀπὸ τὴν ἐπιθυμίαν τῶν ξένων πραγμάτων. Γι' αὐτὰ ὅμως τὰ θέματα κανένας ἀπὸ τοὺς ρήτορες δὲν τόλμησε ποτε ὡς τώρα νὰ μιλήσῃ ἐνώπιόν σας· ἐγὼ ἀντίθετα σ' αὐτὰ σκοπεύω ν' ἀφιερῶ τὸ μεγαλύτερο μέρος τῆς ομιλίας μου πρὸς ἐσάς· γιὰτὶ βλέπω ὅτι ἡ εὐτυχία ἐξαρτάται ἀπὸ αὐτὰ καὶ ὄχι ἀπὸ ἐκεῖνα μετὰ ὁποῖα τώρα συμβαίνει ν' ἀσχολούμαστε.

Μονάδες 15

B3. Ποια επιχειρήματα χρησιμοποιεί ο Ισοκράτης, στην παράγραφο 14, για να στηλιτεύσει τον εκφυλισμό του πολιτεύματος της Αθήνας στην εποχή του και πως αισθητοποιεί τις προθέσεις του (με ποια σχήματα λόγου το πετυχαίνει αυτό);

Μονάδες 15

B4 Να προσδιορίσετε το περιεχόμενο των όρων «**δισσοί λόγοι**» και «**επιδεικτικοί λόγοι**».

Μονάδες 10

B5 α. Με ποιες λέξεις του κειμένου σχετίζονται ετυμολογικά οι παρακάτω:

φαρέτρα, θεματογραφία, εξουσιομανής, ιστός, πανίσχυρος.

Μονάδες 5

β. οίδα: να γραφούν **5 συνολικά ουσιαστικά απλά ή σύνθετα** (να χρησιμοποιηθούν και τα **τρία** θέματα του ρήματος).

Μονάδες 5

Γ. ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Αίσχινου κατά Κτησιφώντος 179 – 180

[179] Ἐγὼ δὲ τοῦθ' ὑμᾶς ἐπιχειρήσω διδάσκειν. Οἴεσθ' ἂν ποτε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἐθελῆσαί τινα ἐπασκεῖν εἰς τὰ Ὀλύμπια, ἢ [εἰς] ἄλλον τινὰ τῶν στεφανιτῶν ἀγώνων, πάγκρατιον ἢ καὶ ἄλλο τι τῶν βαρύτερων ἄθλων, εἰ ὁ στέφανος ἐδίδοτο μὴ τῷ κρατίστῳ, ἀλλὰ τῷ διαπραξαμένῳ; Οὐδεὶς ἂν ποτ' ἠθέλησεν ἐπασκεῖν. [180] Νῦν δ' οἶμαι διὰ τὸ σπάνιον καὶ τὸ περιμάχητον καὶ τὸ καλὸν καὶ τὸ ἀείμνηστον ἐκ τῆς νίκης ἐθέλουσιν τινες τὰ σώματα παρακαταθέμενοι καὶ τὰς μεγίστας ταλαιπωρίας ὑπομείναντες διακινδυνεύειν. Ὑπολάβετε τοίνυν ὑμᾶς αὐτοὺς εἶναι ἀγνοθέτας πολιτικῆς ἀρετῆς κάκεῖνο ἐκλογίσασθε ὅτι, ἐὰν μὲν τὰς

δωρεάς ὀλίγοις καὶ ἀξίοις καὶ κατὰ τοὺς νόμους διδῶτε, πολλοὺς ἀγωνιστὰς ἔξετε τῆς ἀρετῆς, ἐὰν δὲ τῶ βουλομένῳ καὶ τοῖς διαπραξαμένοις χαρίζησθε, καὶ τὰς ἐπιεικεῖς φύσεις διαφθερεῖτε.

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

διαπράττομαι = πετυχαίνω για τον εαυτό μου (με δόλο)

παρακατατίθεμαι = βάζω σε κίνδυνο

ὑπολαμβάνω = νομίζω, θεωρώ, υποθέτω

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΑΔΙΔΑΚΤΟΥ ΚΕΙΜΕΝΟΥ

Γ1. Να μεταφράσετε το παραπάνω κείμενο.

Μονάδες 20

Γ2 α. Να γράψετε τον τύπο που ζητείται για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις (να γραφούν όλοι οι τύποι που υπάρχουν):

τινά: τη δοτική ενικού αρσενικού γένους

τῶν ἀγώνων: την κλητική ενικού αριθμού

ὁ στέφανος: τη δοτική ενικού αριθμού

περιμάχητον: τη γενική ενικού αριθμού στο θηλυκό γένος

τά σώματα: τη δοτική πληθυντικού αριθμού

τάς μεγίστας: τον ίδιο τύπο στο συγκριτικό βαθμό

πολλούς: την αιτιατική ενικού αριθμού στο ίδιο γένος

τὰς ἐπιεικεῖς φύσεις: την αιτιατική ενικού αριθμού

τῶ κρατίστῳ: το επίρρημα στο θετικό βαθμό

Μονάδες 5

β. Να γράψετε τον τύπο που ζητείται για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις (να γραφούν όλοι οι τύποι που υπάρχουν):

ἐδίδοτο: το β' ενικό οριστικής του Ενεστώτα στην ίδια φωνή

ἠθέλησεν: το γ' ενικό προστακτικής Αορίστου στην ενεργητική φωνή

υπολάβετε: το β' ενικό προστακτικής του ίδιου χρόνου στην ίδια φωνή

έκλογίσασθε: το γ' πληθυντικό στην οριστική Μέλλοντα στην ίδια φωνή

διαφθερείτε: το ίδιο πρόσωπο της υποτακτικής Παθητικού Αορίστου β'

Μονάδες 5

- Γ3 α. Να γίνει πλήρης συντακτική αναγνώριση των παρακάτω λέξεων:
ὕμᾱς, τῶ διαπραξαμένῳ, εἰς τὰ Ὀλύμπια, τῶν ἄθλων, ἀγωνοθέτας, τῆς ἀρετῆς.

Μονάδες 6

- β. Να αναγνωριστούν οι υποθετικοί λόγοι στο παρακάτω χωρίο και να μετατραπεί ο πρώτος **στην απλή σκέψη** και ο δεύτερος **στο μη πραγματικό**.

«Υπολάβετε τοίνυν ὑμᾶς αὐτοὺς εἶναι ἀγωνοθέτας πολιτικῆς ἀρετῆς καὶ κείνο ἐκλογίσασθε ὅτι, ἂν μὲν τὰς δωρεὰς ὀλίγοις καὶ ἀξίοις καὶ κατὰ τοὺς νόμους διδώτε, πολλοὺς ἀγωνιστὰς ἔξετε τῆς ἀρετῆς, ἂν δὲ τῶ βουλομένῳ καὶ τοῖς διαπραξαμένοις χαρίζησθε, καὶ τὰς ἐπιεικεῖς φύσεις διαφθερεῖτε».

Μονάδες 4